

DOMSTOLENS DOM

18. maj 1994 ^{*}

I sag C-118/92,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Marie Wolfcarius, Kommissionens Juridiske Tjeneste, og Théophile Margellos, der er udstationeret som national ekspert ved Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg hos Georgios Kremlis, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagner-Centret, Kirchberg,

sagsøger,

mod

Storhertugdømmet Luxembourg ved conseillers de gouvernement Jean Zahlen, Arbejdsministeriet, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg i Arbejdsministeriet, 26, rue Zithe,

sagsøgt,

angående en påstand om, at det fastslås, at Storhertugdømmet Luxembourg har tilsidesat sine forpligtelser efter EØF-traktatens artikel 48, stk. 2, og artikel 8, stk. 1, i Rådets forordning (EØF) nr. 1612/68 af 15. oktober 1968 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet (EFT 1968 II, s. 467), da det har opretholdt lovbestemmelser, hvorefter arbejdstagere, som er statsborgere i andre medlemsstater og beskæftiget på dets område, hverken har stemmeret eller er valgbare ved valg til de faglige interesseorganisationer,

har

^{*} Processprog: fransk.

DOMSTOLEN

sammensat af afdelingsformand G. F. Mancini, som fungerende præsident, afdelingsformændene J. C. Moitinho de Almeida og D. A. O. Edward samt dommerne R. Joliet, F. A. Schockweiler, G. C. Rodríguez Iglesias (refererende dommer), F. Grévisse, M. Zuleeg og J. L. Murray,

generaladvokat: F. G. Jacobs
justitssekretær: R. Grass,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at parterne har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 15. marts 1994,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 15. marts 1994,

afsagt følgende

Dom

- 1 Ved stævning indleveret til Domstolens Justitskontor den 13. april 1992 har Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber anlagt sag i medfør af EØF-traktatens artikel 169 med påstand om, at det fastslås, at Storhertugdømmet Luxembourg har tilsidesat sine forpligtelser efter EØF-traktatens artikel 48, stk. 2, og artikel 8, stk. 1, i Rådets forordning (EØF) nr. 1612/68 af 15. oktober 1968 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet (EFT 1968 II, s. 467), da det har opretholdt lovbestemmelser, hvorefter arbejdstagere, som er statsborgere i andre

medlemsstater og beskæftiget på dets område, hverken har stemmeret eller er valg-
bare ved valg til de faglige interesseorganisationer (chambres professionnelles).

- 2 Ved den luxembourgiske lov af 4. april 1924, som affattet ved sagens anlæg, blev der oprettet faglige interesseorganisationer, som navnlig har til opgave at varetage medlemmernes interesser. Alle arbejdstagere, der er beskæftiget på Storhertugdømmets område, har uanset deres statsborgerskabsforhold pligt til at være medlem af disse interesseorganisationer. De udøvende medlemmer i den enkelte organisation og disses suppleanter udpeges ved valg. Kun personer med luxembourgsk statsborgerskab kan deltage i valget som kandidat eller vælger.

- 3 Ved åbningskrivelse af 27. november 1989 indledte Kommissionen en procedure i henhold til traktatens artikel 169 og opfordrede den luxembourgiske regering til at fremsætte sine bemærkninger vedrørende foreneligheden af den luxembourgiske lov af 4. april 1924 med fællesskabsretten under hensyn til, at loven nægter statsborgere fra andre medlemsstater, som er beskæftiget i Luxembourg, stemmeret og valgbarhed ved valgene til de faglige interesseorganisationer.

- 4 Da Kommissionen ikke modtog noget svar fra de luxembourgiske myndigheder, tilstillede den Storhertugdømmet Luxembourg en begrundet udtalelse den 23. oktober 1990 i henhold til traktatens artikel 169, hvorved den opfordrede det til at træffe de nødvendige foranstaltninger til at efterkomme udtalelsen inden en måned efter meddelelsen. Da den begrundende udtalelse forblev ubesvaret, besluttede Kommissionen at anlægge nærværende traktatbrudssag.

- 5 Kommissionen har gjort gældende, at en ordning, hvorefter arbejdstagere, som er statsborgere i andre medlemsstater nægtes stemmeret og valgbarhed ved valgene til de faglige interesseorganisationer, hindrer gennemførelsen af arbejdskraftens frie bevægelighed og strider mod det grundlæggende forbud mod forskelsbehandling på grundlag af nationalitet. Hvad angår fagforeningsrettigheder indebærer forbud-

det mod forskelsbehandling bl. a., at alle arbejdstagere, såvel indenlandske statsborgere som statsborgere fra de andre medlemsstater, kan deltage i de valg, der afholdes til organer som de faglige interesseorganisationer i Luxembourg, der ikke er egentlige fagforeninger, men dog udøver tilsvarende funktioner i henseende til at varetage og repræsentere arbejdstagernes interesser. Kommissionen har herved henvist til dommen af 4. juli 1991 i ASTI-sagen (sag C-213/90, Sml. I, s. 3507), som ligeledes vedrørte loven af 4. april 1924.

- 6 Den luxembourgske regering har afstået fra at afgive indlæg vedrørende realiteten og har på intet tidspunkt bestridt det traktatbrud, som den er foreholdt. Den har imidlertid henledt opmærksomheden på, at en ændring af lovgivningen om faglige interesseorganisationer i Luxembourg, hvorved Kommissionens krav imødekommes, er under forberedelse.
- 7 Det er ubestridt, at den luxembourgske lovgivning om faglige interesseorganisationer ikke opfyldte fællesskabsrettens krav, da fristen i den begrundede udtalelse udløb.
- 8 Der skal herefter gives Kommissionen medhold i dens påstand om sagsøgtes traktatbrud.

Sagens omkostninger

- 9 Ifølge procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger. Sagsøgte har tabt sagen og pålægges derfor at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN

1) Storhertugdømmet Luxembourg har tilsidesat sine forpligtelser efter EØF-traktatens artikel 48, stk. 2, og artikel 8, stk. 1, i Rådets forordning (EØF) nr. 1612/68 af 15. oktober 1968 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet, da det har opretholdt lovbestemmelser, hvorefter arbejdstagere, som er statsborgere i andre medlemsstater og beskæftiget på dets område, hverken har stemmeret eller er valgbare ved valg til de faglige interesseorganisationer.

2) Storhertugdømmet Luxembourg betaler sagens omkostninger.

Mancini

Moitinho de Almeida

Edward

Joliet

Schockweiler

Rodríguez Iglesias

Grévisse

Zuleeg

Murray

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 18. maj 1994.

R. Grass

G. F. Mancini

Justitssekretær

Fungerende præsident,
formand for Anden og Sjette Afdeling